The book cover features a dark, textured background. In the upper center, a small black silhouette of a bird is in flight. On the left, a large, dark silhouette of a person stands in a field of tall, golden-brown grass. A white lightning bolt strikes the person's back, and a small white house is visible within their torso. In the distance, another smaller silhouette of a person stands with their back to the viewer, looking towards a line of trees. The overall mood is somber and mysterious.

Lukáš
Boček

Zahrada
mrtvých
duší

VYŠEHRAĐ

Zahrada mrtvých duší

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.ivysehrad.cz

www.albatrosmedia.cz

Lukáš Boček

Zahrada mrtvých duší – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

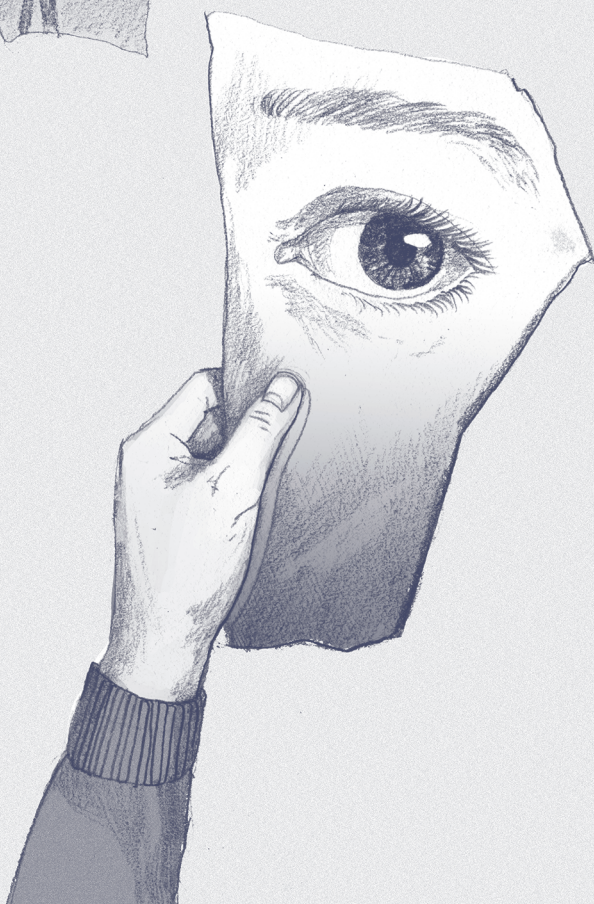
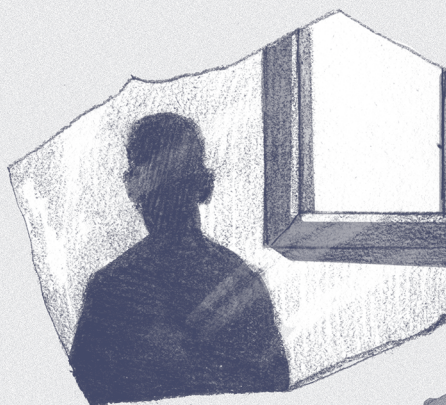
Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Lukáš
Boček

**Zahrada
mrtvých
duší**

Lukáš
Boček

Zahrada
mrtvých
duší

VYŠEHRAĐ

Vydání této knihy bylo podpořeno soukromým dárcem.

© Lukáš Boček, 2022

Illustrations © Eva Bartošová, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7601-640-8

ISBN e-knihy 978-80-7601-646-0 (1. zveřejnění, 2022)

ISBN e-knihy 978-80-7601-647-7 (1. zveřejnění, 2022)

ISBN e-knihy 978-80-7601-645-3 (1. zveřejnění, 2022)

Věnováno mým rodičům,
Aleně a také všem pochroumaným duším,
ke kterým se svět obrátil zády.

Skladby, které se v příběhu objevují
nebo jeho čtení dále rozšiřují, najdete v playlistu,
k němuž odkazuje níže přiložený QR kód.

Marek

Neviditelná zeď, co ze strany zůstane už navěky tichá

Vybrat správnou písničku na pohřeb je skutečný umění.

Chce to něco vkusného a dostatečně smutného, ale zase ne moc, aby si lidi nemysleli, že z nich za každou cenu chcete páčit emoce. To nikdo neocení. Největší problém ovšem je, že i když ucházející skladbu přece jen najdete, nikdo vás neupozorní, že už ji nikdy nebudete chtít znova slyšet, protože si pokaždý akorát vzpomenete na pohřeb, kde jste ji museli ve vši tichosti přetrpět.

Přesně taková je pro mě Smetanova *Vltava*.

Kdykoliv jen zaslechnu prvních pár taktů, musím ji okamžitě vypnout nebo přeskočit, aby mě nanovo nevrátila do studený pohřební síně. Doufám proto, že nikoho ani nenapadne ji jednou hrát na mém funuse. Vlastně by vůbec nejlepší bylo, kdyby se se mnou lidi naposled rozloučili bez hudby. Jen by zírali do země, možná by se občas rozhlídli kolem, aby zjistili, kdo brečí víc než oni (nebo kdo naopak neuronil jedinou slzu), a pak by si zas šli po svém.

Jsem si docela jistej, že moje matka by byla z těch, kdo by na sobě nedali cokoliv znát. Co si pamatuju, nikdy neplakala. Ani když umřela teta Pepina (co k nám jezdila na každý moje narozeniny, ačkoliv ji pořádně nikdo nezval), nezmohla se na jedinou urousanou slzičku, která by se jí nepozorovaně vsákla do některýho z těch černých kostýmků, kterých měla plnou skříň.

Zřejmě by mě tak nemělo překvapovat, že nebrečela ani na posledním pohřbu. Na tom tátovým.

Celej tejdén to mám před očima... Jak tam stála, strnulá jako socha, kterou vztyčili na počest dávno zapomenutý bitvy, přijímala kondolence a oči měla tak jasný, jako by byly vybroušený z nejčistšího křišťálu.

Ten pohled se vlastně zdál být dokonalým odrazem celého jejich manželství: neochvějnýho – nikdo by s ním nehnul, ani kdyby na tom závisel osud všeho lidství –, přitom k nevydržení chladnýho. Já si tak při té příležitosti uvědomil, že po tomhle dnu se z máminých očí, co na mě celej život pohlížely s pečlivě dávkovanou přezíravostí, nadobro vytratily poslední zbytky soucitu.

Pokud ho teda byla kdy schopná a já si tu teď jen něco nenamlouvám.

Je pátek, od pohřbu jsou to dva týdny. Vyhlídnu si jeden nenápadnej podnik v centru. Objednám si malou dvanáctku a pošlu svý souřadnice Ivetě, jediný spolužačce z gymplu, se kterou i po letech zůstávám v kontaktu.

Vzápětí mi chválí výběr a jako pokaždý mě nechá usrkávat pivo o samotě dýl, než bych si přál.

Když se ale konečně objeví ve dveřích, jejímu *entrée* nechybí typická rozevlátost – věčně přítomnýma očima se rozhlídne po baru, lehký šaty jí při tom zatančí v průvanu a nato se tahle dlouhovlasá víla vydá k mému stolu.

„Tak co tě pro změnu zdrželo dneska?“ zajímá mě, když si přisedne.

Iveta místo odpovědi mávne rukou a usměje se tak, že se na ni už ani nejde zlobit.

„Tak povídej,“ vyzve mě po tom, co si objedná pití.

„To se ani nezeptáš, jak je?“

Jeden zvlášť pronikavej pohled mi naznačí, že to byla zbytečná poznámka.

„Ty, Marku – při vší úctě... to přece vidím.“

Tak jo, rovnou k věci. A já se nezlobím: přesně vím, na co naráží. Od tátova pohřbu jsem toho moc nenaspal. Zrovna dneska ráno jsem si před zrcadlem ty tmavý kruhy pod očima prohlížel. A nejen ty. Případalo mi, jako bych měl přímo do tváře vepsanej svůj dojem, že se už nějakou dobu probouzím do života někoho cizího.

„Sešlo se vás dost?“

„Docela jo. Spoustu lidí jsem ani neznal. K mámě domů ale nešel nikdo.“

„A co Šárka?“

Zavrtím hlavou.

„Fakt se neukázala?“ Iveta zúčastněně sevře rty a na chvíli se oba odmlčíme.

Že se ségra na pohřbu neobjeví, se dalo čekat. Neviděl jsem ji už roky. Nikdo z nás pořádně neví, proč a kam zmizela, ale všichni si na tohle bolavý odloučení tiše zvykli.

Už to tak je:

Šárka nepřijde na Vánoce.

Neukáže se na oslavě.

Nenapíše.

Nezavolá.

Nepřijde ani na pohřeb svého táty.

Prostě *nic*.

Nejnovější obraz Šárčiny absence si tak můžu leda připnout ke všem ostatním. Tam na tu neviditelnou zeď, která se u nás v rodině vztyčila. A která už navěky zůstane přinejmenším z jedny strany tichá.

S Ivetou si dáme lehkej oběd a brzo už k funusu nemám co říct. A co taky? Lidi brečeli, já jsem brečel, máma hleděla do prázdna. Lidi se rozešli, máma a já jsme si zažili pár zakřiknutých chvil v obýváku, kde před námi pomalu okorávaly chlebičky, a tím všechno skončilo.

Po jídle se mě ještě Iveta chvíli snaží zabavit historkama z práce, malýho fitka, kde předcvičuje jógu, a po mým druhým pivě pak zase musí běžet.

„Napíšem si. Pa.“

„Pa.“

Jasný. Jako vždycky, bleskne mi hlavou.

Popravdě se mi nechce vracet se hned domů. Dám si proto sám ještě jedno a odpoledne pak bloumám po nábřeží. Když se mi i to omrzí, posadím se na jednu z laviček, co stojí u břehu Vltavy, a prázdně pozoruju ploutve drobných vln, jak se třpytí proti slunci. Udělá se krásně. Světlo se mi odráží do očí, až začnu slzet, a já si zničehonic uvědomím, že uvnitř mě cosi naříká.

Je to podivný.

Ještě před pár týdny se všechno zdálo normální. Usazený. Stačil ale jedinej telefonát, a rázem je všechno jinak. Jako by lusknutím prstu někdo z mého světa vymazal barvy. Jako by se všechno rozletělo na kousky.

„Marku, táta je po smrti.“

Přesně takhle mi to matka oznámila.

Bez pozdravu. Bez pauzy. Bez emocí.

Neměl jsem tušení, o čem mluví. Táta byl přece zdravý. Dobře rostlej chlap. Sice intelektuál, kterej proseděl celý dny u knížek, ale i sportovec. Jenže srdce mu vypovědělo službu. A z táty tak v tuhle chvíli už nic nezbejvá. Dvě hodiny ho v peci olizovaly plameny, nechaly po sobě hromádku popela, co teď čeká na to, abych ji vyzvednul v pohřební službě, a tím se pozemská část jeho bytí vyčerpala.

Náhle mě přepadne nutkání zavolat matce. Zeptat se, jak jí je. Možná by se něco takovýho ode mě mohlo čekat. Jenže co přesně bych jí řekl?

Že mě to mrzí?

Že mi táta chybí?

Že nechápu, jak mohl tak najednou odejít?

A že mi nejde na rozum, že se Šárka neobtěžovala přijít na poslední rozloučení?

Tohle všechno máma bezpečně ví. A když se nahlas říkají samozřejmý věci, lomcuje s ní vztek. Tak ji toho ušetřím.

Jsem si naprosto jistý, že tohle jediný teď ocení.

Nevím, jestli něco podobného prožívá každé, kdo zrovna přišel o někoho blízkýho, ale poslední dobou mívám nezvykle živý sny. Někdy dokonce natolik, že prorostou až do mé bdělosti a jen těžko se mi pak mezi vším hledá jasná hranice.

Třeba jako dneska.

Je to jen pár chvil, co jsem našel sám sebe, jak ukázkově – s rovnýma zádama a vypnutým hrudníkem – sedím uprostřed peřin a nahlas u toho řvu: „Drž hubu!“ směrem k protější zdi. Všechno, co mému podivnému probuzení předcházelo, přitom začalo docela nevinně.

Zdalo se mi o zahradě s velkým stromem, jehož listy ševalily ve větru, a pak taky o výhledu na otevřený moře.

Vlny se přede mnou houपालy úplně stejně jako ty na řece, kterou jsem pozoroval před pár dny, a postupně mě jejich šumění přeneslo do Ivetiny ložnice. Nikdy jsem u ní nespál. Nemám nejmenší tušení, jak to u ní doma doopravdy vypadá. Přesto bezpečně vím, že ložnice, ve který jsem se ocitnul, byla právě její.

„Lehni si ke mně,“ vyzvala mě měkce Iveta, otočená ke mně zády.

Jak o mně ví? Zaváhal jsem, ale po chvíli jsem se svléknul a přilehnul si. Na rozdíl od Ivety jsem se pro jistotu schoval pod slabý prostěradlo. Mezi náma byla tou dobou jen nepatrná mezera. Cítil jsem tak každé její nádech a výdech.

„Pojď blíž,“ vybídla mě.

Pokusil jsem se pohnout, ale jejímu přání jsem vyhovět nedokázal. Něco mě zadrželo na místě. Snad ty vlny, co se ve slabých ozvěnách odněkud z dálky bez ustání vracely a voněly solí.

Dal jsem tomu ještě jednu šanci, jenže Iveta i potom zůstávala nedostupná.

„Na co čekáš?“ vyzvala mě se zvláštní přesvědčivostí a já cítil, jak mi cuklo v podbřišku.

Ani po dalším vybídnutí jsem se přiblížit nedokázal. Zato jsem stále silnějc vnímal svoji erekci. Vůni Ivetiny kůže. Krému,

kterým se musela celá natřít těsně před tím, než do postele ulehla. A pak taky to nekonečný šumění měkkých vln, co se mi usadilo v uších, až by jeden řekl, že přesně takhle to musí znít, když člověku šplouchá na maják.

A možná taky jo. Chvilí nato mě totiž čísi hlas naposledy vyzve, abych se už konečně pochlapil. Já se s veškerou námahou poprvý pohnu, teď už zas ve své vlastní posteli, a v sedě vykřiknu to křečovitý *drž hubu!*, co nejspíš vzbudí i moji osmdesátiletou sousedku.

Zhluboka oddechuju. Dlouho prázdně zírám před sebe a snažím se srovnat si myšlenky. Zvuk moře vystřídá ticho mého pokoje a já si zničehonic vzpomenu na doktora Prokeše, ke kterému jsem kdysi chodil na terapii.

Jsem si vcelku jistej, že ten jedinej by dneska byl spokojenej. Konečně by si mohl v dokumentaci odškrtnout pár nových kolonek.

Od tátova pohřbu rychle uplyne celý měsíc. Většinu času panuje neurčitý, zatažený počasí, ve kterým člověk nemá moc chuť kamkoliv chodit, jelikož se jen těžko určuje, jestli se šedivá peřina mraků při nejbližší příležitosti roztrhá a uvolní místo slunci, anebo se z ní začnou k zemi valit provazy podzimního deště.

Dneska se mi ovšem rozezvoní telefon a tohle bezčasí rozčísne.

„Haló?“ ptám se trochu zaskočeně.

Na druhý straně se ozve ženskej hlas. Hned ho poznám. Pamatuju si ho od chvíle, kdy jsem dojednával tátův pohřeb. V takový chvíli si zapamatujete všechno. Jeho melodii. Zabarvení. A dokonce i netečnou výslovnost slov „smuteční obřad“, ze kterých se už dávno, i kdyby nedobrovolně, vytratila skutečná empatie.

Hlas mě teď už poněkolkátý prosí, abych si vyzvednul urnu s ostatky. Stydím se. Veškerý úsilí tak věnuju tomu, abych svůj stud skryl.

Stručně a ve vší slušnosti vysvětlím, že *jsem byl velmi zaprázdňený*, že samozřejmě otce vyzvednu, *jakmile to bude možné*, protože *si pochopitelně uvědomuji*, jak *nedůstojná* je urna postávající v jejich kanceláři nebo skladu nebo tam někde, kam ostatky po vychladnutí pece putují. Kdyby ale dáma na drátě viděla ke mně do pokoje, zjistila by, že jí jen nejsem schopnej přiznat pravdu.

Nedělám totiž vůbec nic.

Dneska, včera i všechny předešlé dny.

Měsíce.

A vlastně celý roky.

Z rohu místnosti na mě sice kouká stojan s napnutým plátnem, ale už dobrých pár týdnů jsem na něj ani nesáhnul. Ve ski-cáku mám jenom pár nových čmáranic. Ani záblesk něčeho, pro co by mělo cenu rozmíchávat barvy. Neuspořádaný tahy, co i při největší míře shovívavosti odrážej leda nesoustředěnou snahu zabít čas. Nic víc.

Někde uprostřed toho prázdna, s tátovým odchodem snad o odstín temnějšího, přesto začnu přemejšlet, kam vlastně urnu uložím, až se pro ni odhodlám jet.

V úvahu připadají:

chata u jezera, kde jsme kdysi dávno rybařili,

otcova rodná ves, kde po něm uprostřed Šumavy zůstala studená chalupa,

zapadlej hřbitov v pohraničí, který jsme navštívili během tátových výjezdů,

můj byt,

a pak tu byl taky dům, kde jsem vyrostl a kde teď docela sama bydlí máma.

Rozhodování mi zabere hned několik dní. Během nich už té dámě telefon raději nezvedám a nakonec to padne na dům. Než ale cokoliv podniknu, bude se třeba u mámy ohlásit. Na mou přítomnost se vždycky musí přinejmenším den mentálně připravovat.

Po týdnu strnulýho vyčkávání pak mámě volám a poznám ji se situací.

Krátce. Bez zbytečnosti.

Na její spokojenost to přesto má jen pramalej vliv.

Obleču si černý společenský kalhoty, tmavě modrou košili a přehodím přes sebe sako. Po četných výzvách se konečně vypravím pro urnu. Ve stísněné kanceláři ji uložím do tašky IKEA. Žádnou pevnější jsem doma nenašel, a tak před lidmi na ulici, co mě vidí vycházet z pohřební služby s modrou igelitkou, uhýbám pohledem.

V autě tátu postavím na místo spolujezdce a nějakou dobu zírám před sebe. Pozoruju auta, jedoucí všemi směry, a napadne mě, že v nich pravděpodobně žádné z řidičů zrovna nepřeváží ostatky svých příbuzných. V tom budu, tuším, v městském provozu dneska sám.

Mámin dům stojí na kraji Havlindy. Ve čtvrti, ze který se nikdo dobrovolně nestěhuje. Je tu klid, spousta spořádaných vilek uprostřed zeleně a pak taky Malše – mírná, milá řeka, co se o kus dál neokázale vlévá do Vltavy. Nic vás tu neruší a mně vždycky připadalo, jako by tu i jinak plynul čas.

Zaparkuju o dvě ulice dál, než je třeba, a cestou k mámě se trochu nadechnu. Tátu držím pevně v náručí. Jdu pomalu a všímám si, že stromy už opadávají. Přechod mezi létem a podzimem jsem měl vždycky rád. Všechny ty dny jako dneska, kdy je příjemně teplo, vzduch se skoro nehne a při každým nádechu vás pošimrá v nose vůně tlejícího listí.

Poblíž mámina domu míjím dětský hřiště. Jako kluk jsem tu trávil celý dny. Bývalo zanedbaný, navíc zespona vybetonovaný, takže si tu děti z každýho pádu odnášely krvavou odřeninu. Dneska je ale všechno jinak. Zarazí mě, že za takovýho počasí zeje hřiště prázdnotou. Jen na jedný houpačce posedává drobná blondýnka, co je mi odněkud povědomá.

Projdu těsně kolem ní, vyměníme si jeden zvědavý pohled a ona k mému překvapení všeho nechá. Vyskočí na nohy, jako by si uvědomila, že už dávno měla někde bejt, zamává mi a zamíří přímo ke mně.

„Nazdar, Marku!“

Můj zmatenej výraz prozrazuje, že vůbec nevím, kam s ní.

„Ty si mě nepamatuješ, co? Jsem Lenka. Na střední jsem se kamarádila se Šárkou.“

No jo, bleskne mi hlavou, ta ukecená holka. Chodívala k nám domů a celý hodiny trávila se ségrou v pokoji. Ozývalo se od tamtud nekonečný hihňání a vrískot, ale to mi nevadilo, jelikož všechna ta rozjívenost aspoň na chvíli vytrhla dům z obvyklého vakua.

Neviděl jsem ji roky. V obličejí je teď pochopitelně o dost dospělejší, ale zůstaly v něm ty rysy holčičí nevinnosti. A taky ten světlej pás drobných pih na nose a pod očima, jako mají všechny skandinávský holky z obrázkových časopisů. Toho jsem si na Lence všimal vždycky ze všeho nejvíc.

„Podal bych ti ruku, ale...“

„Nejde to, vidím.“

Chce říct něco dalšího, ale sama si není jistá, jak na to.

„Čekám tu na tebe.“

Na mě? Vůbec netuším proč.

„Nezdržím tě dlouho, neboj. Na srdci mám vlastně jen dvě věci...“ trochu nesměle přešlápne na místě. „Předně bych chtěla říct, že je mi moc líto, co se stalo.“

Doteď jsem nezjistil, jak v podobných chvílích reagovat. A tak jen přikývnu.

„No, a ta druhá věc...“ Lenka si založí za ucho pramínek vlasů, kterým jí lehkej vánek zhoupnul přes oči, „něco pro tebe mám.“

Z kabelky vytáhne zašlou obálku se zmačkanými rohy.

„Šárka mě před lety poprosila, abych ti ji předala, pokud... se něco stane s vašim tátou. Když jsem se proto od našich dozvěděla, že... už není mezi námi, kontaktovala jsem tvoji mámu. Řekla, že tu dneska budeš.“

„Rodiče pořád bydlí nad máminým krámem?“

Lenka přikývne. „Ti už se do smrti nikam nehnu. A ještě že tak. Bez nich bych neměla ponětí, že tvůj táta..“

Větu nedokončí.

Položím urnu na zem a převezmu si od Lenky psaní.

„Seš si jistá, že je pro mě?“

Pokrčí rameny.

„Nerozumím tomu o nic víc než ty. Jen plním, k čemu jsem se zavázala. Šárce to dlužím. Je to to nejmenší, co pro ni můžu udělat. Kdysi mi dost pomohla.“

„Nemáš o ní nějaký zprávy? Něco nového?“

Lenka zavrtí hlavou.

„Naposledy jsem ji viděla před..“ chvíli přemejšlí, „čtyřma rokama. Tehdy se tu najednou objevila a předala mi dopis. Jinak nevím ani ťuk.“

Hm, to já s ní nemluvil ještě o pár let víc.

„Mrzí mě to stejně jako tebe. To si nemysli,“ řekne a chvíli se na sebe beze slova díváme. „Kdyby sis o tom někdy chtěl promluvit nebo tak, klidně se ozvi.“

Lenka mi nadiktuje své číslo. Ze slušnosti si ho zapíšu a vložím dopis do náprsní kapsy.

„Už budu muset,“ vezmu tátu zpátky do náručí.

„Jasný,“ přikývne Lenka.

Na rozloučenou mi dlaní přejeđe po rameni. Jako by se mě snažila utěšit. Ještě chvíli stojím na ulici, zcela opařenéj, a sleduju, jak Lenka mizí za rohem.

Otevřu branku a přeжду k domu po úzký cestičce s úhlednými záhony po obou stranách chodníku. Nervózně vezmu za kliku.

Jakmile vejdu do předsíně, něco se ve mně pohne. Žádné příjemnej závan nostalgie, co možná lidi běžně cítí, když se vrací domů, to ale není. Tohle je spíš strach. Úzkost. A možná zavrať.

Prakticky nic se tu nezměnilo.

Jsou tu cítit karafiáty. Na stěně v chodbě tikají starý hodiny. Televize i rádio mlčí, závěsy jsou zatažený do půlky oken. Máma sedí v křesle, zády ke dveřím do obýváku. Jen to křeslo naproti

ní zeje prázdnotou. Obtěžkává ho neprostupný ticho, tak příznačný pro tenhle tmavej dům s malými okny.

„Polož ji támhle,“ zavelí bez pozdravu.

Na vyzvání postavím urnu na stůl vedle tátova křesla, kde už je připravená váza čerstvých karafiátů. Ani se na ně nemůžu podívat, jak jsou mi protivný. Na světě existuje tolik hezčích květů. Tolik zajímavějších vůní. Nevím, proč máma miluje zrovna tyhle kytky. Má je snad v každý místnosti – čerstvý ve vázách a sušený v malých dřevěných miskách, který pravidelně dosypává. Vyhodit karafiát je v téhle domácnosti zločin, a tak máma všechny uvadlý svazuje provázkem k sobě a vybledlý kytice věší v ložnici nad topení, aby jim dala druhou šanci. Zahrnuje je takovou péčí, o který jsem si já sám mohl nechat jen zdát. Už mockrát mě napadlo, že to svý malý květinářství provozuje jen proto, aby mohla dům zásobit těmihle roztřepenými sukýnkami, co tu všechny ostatní bez ustání dáví svojí přesládlou vůní. A který budou teď dávat i tátu.

Posadím se na gauč a mámě chvíli trvá, než se ke mně obrátí. Musí se do toho nutit a svou nevoli ani neskrývá.

„Bylo už na čase. Proč jsi ho nechal tak dlouho čekat?“

Docela určitě myslí tátu. Na mysl mi kvůli její poznámce vytanou dva obrazy: tátův, jak jeho urna stojí někde v ústavu na polici, kolem něj se míhají neznámý tváře, a můj, jak se zatím válím v posteli.

„Nevím.“

„Tohle si přece nezasloužil.“

Sklopím oči.

„Jseš teď jedinej chlap v rodině. Na podobný věci musíš od teď myslet právě a jenom ty. Copak ti to nedošlo?“

„Nad tím jsem nepřemejšlel.“

„A to je možná ta chyba,“ otočí se zpátky k oknu.

Poslouchám tlukot vlastního srdce a pak taky protivný tikání hodin.

„Podívej se na nás,“ hlesne, jako by už nějakou dobu čekala, až bude moct něco takovýho říct nahlas. „Táta je po smrti. Šárka bůhví kde. A ty... co vůbec celý dny děláš?“

Pokrčím rameny. Případá mi naprosto nedůležitý a nízký mluvit v podobný situaci o mých dnech. Tím spíš, když si uvědomím, že máma zůstala jediným člověkem, se kterým můžu, i kdyby jen mlčky, sdílet zkušenost s tátovým *nebytím*. Obzvláště když mi máma pořád neřekla, co se přesně stalo.

„Jaký vůbec byly jeho poslední chvíle?“ osmělím se.

Máma se ke mně obrátí se zvlášť nečitelným výrazem.

„Co to je za otázku?“

„Chtěl bych... si to nějak představit. Vědět, jak se měl.“

Máti si odfrkne a mávne rukou. Rezignovaně a bez špetky zájmu. Nato se zvedne a otevře, jak doma říkáme, bar – malou skříňku v rohu, ve které jsou vyskládané lahve všeho druhu a broušený skleničky po Pepině. Roztřesenou rukou si naleje portský.

„Chápu, že se ti to nechce otvírat. Mohla bys to ale zkusit? Kvůli mně,“ dodám měkce a překvapím tím sebe sama.

Máma po mně šlehne pohledem predátora, kterému došla trpělivost.

„A k čemu ti to bude?“

Mlčím.

„Proč se v tom chceš plácát?“

Tohle umí jen ona: klást otázky, na který neexistuje správná odpověď. Stavit ostatní před rozcestí, která nevedou k uspokojivému cíli.

„Tak vidíš,“ dodá s náznakem převahy v hlase a skleničku na jeden zátah vypije.

Vzápětí si naleje druhou.

„Co po mně celý život chceš? Co z *tohodle* máš? Skoro by bylo lepší, kdybys bejval zmizel stejně jako Šárka.“

Je až s podivem, že nás jedna upřímně míněná otázka přivedla až sem. Určitě z mámy mluví jen smutek, utěšuju se.

„Je pryč. Chápeš to?“ pokračuje máti. „Co na tom změní, že se třeba den před smrtí sebral a někam odjel? Že se poslední den moc neusmíval? Anebo že jsem ho třeba ani vůbec neviděla? Výsledek je pořád stejnej,“ pronese s důrazem na poslední dvě slova a bradou kejvne ke stolku s karafiátama.

„A vidělas ho teda? Nebo umřel sám?“

Tohle už jsem zřejmě přehnal. Máma se postaví a se skleničkou v ruce udělá náhle výpad mým směrem. Portský se jen těsně nepřehoupne přes okraj skla.

„Posloucháš mě vůbec?! Zkus si to v tý svý palici přebrat! Co na tom všem sakra sejde?“

Jako pokaždý lituju, že jsem nemlčel.

„Já mám takovej vztek... Nikdy jsem neměla větší! Nemůžu se na něj ani podívat.“

Máma se třese. Těká očima po místnosti a pak, zničehonic, odloží víno. Chvíli se rozmýšlí, ale rázem bere urnu do dlaní, krátce ji potězká a vzápětí s ní odpochoduje pryč. Jedním syknutím mi naznačí, ať ji následuju.

Netuším, co se děje. Beze všeho přesto poslechnu a v mámině stínu pomalu vystoupám o patro výš.

„Chceš příběh jeho posledního dne? Doopravdy?“

Trochu neochotně přikývnu. Teď už mi nic jinýho snad ani nezbyvá.

„Tak otevři dveře.“

Nechce se mi. Mámině tónu ale nejde odporovat.

Pomaloučku beru za kliku a před námi se rozprostře šero Šárčina pokoje. Rolety jsou stažené a okna překrytá dekami. Nebyl jsem tu léta.

Máma se protáhne kolem mě a postaví urnu kamsi na zem, do prostoru.

„Jen si na to rozsviť.“

Nervózně nahmatám vypínač a přesně v tu chvíli to přijde.

Vnitřnosti se mi stáhnou. Jako bych se ledovou studní propadl do nekonečného tmy. Jen jednou už se pak nadechnu, než se cosi ve mně rozpadne na kusy.

Pár okamžiků to vypadalo, že v místnosti nejsme sami.

Jenže omyl. Ten obraz je úplně jinej.

Vypadá nějak takhle:

Vlevo u postele stojí máma.

Vedle ní leží urna a malá stolička.

A nad ní?

Nad ní se lehce pohupuje na trámu upevněná oprátka.

„Tak co? Spokojenej?“

Šárka

Za pokus nic nedáte,
milá slečno

Možná se tomu bude jen těžko věřit, ale několik posledních let mého života se smršlo do jediného přání: najít ticho.

Co se doma stalo to všechno, co ani nedokážu vyslovit nahlas, natož abych o tom nějak hlouběji přemýšlela, toužila jsem co možná nejdřív zmizet. Vypařit se někam daleko, kde zůstanu sama. Kde nejsou žádné další hlasy, zbytečné dialogy nebo lomoz, co přichází odněkud z pomezí snu a skutečnosti, kam jsem se kvůli zmatku, co se mi provrtal životem, začala čím dál častěji propadat.

Tak jsem tady.

V prázdnu.

Kdyby se mě teď někdo vydal hledat, měl by to neuvěřitelně těžký. Kolem mě totiž není nic. Jen lesy, jejichž jednotvárnost a strohost mi připomíná pustinu. Táhnou se nekonečně daleko do všech směrů a mlčí. Den za dnem. Měsíc za měsícem.

Co tu pobývám, nezahlídla jsem jediný zvíře. Neslyšela jsem zahoukat sovu ani výra a nikde nad hlavou se mi neozval ani ten nejhladší pleskot křídel.

Tuhle izolaci jsem si sama vybrala a rochním si v ní tak, jako bych tu měla zůstat už napořád. Někdy přesto nedoufám v nic jiného, než že se za nejbližším stromem objeví známá tvář.

Někdo, koho bych chtěla vidět, i když už to není možný.

Někdo, kdo mi neublížil.

Někdo, s kým bych mohla vést jednoduše život bez otazníků a skrytých podmínek pod čarou, co všechno obrátí v ten nejhorší okamžik vzhůru nohama.

Jenže to mám smůlu. Na pohádky já nevěřím.

Moje dny tady v prázdnu bývají dokonale prostý.

Po probuzení se vydám k nedalekému potoku. Opláchnu si obličej a do vědra naberu vodu. Dá se pít tak, jak je, ale občas si ji radši převařím na kamnech, která roztápím vždycky, když mě nezahřejou ani dva svetry a bunda. Dám si něco k jídlu. Už několik měsíců jsou to jen ty nejobyčejnější potraviny. Rýže, luštěniny, konzervy... Prázdno mi ale občas nadělí i dárek: třeba houby nebo lesní plody, co se tu k mému překvapení někdy objeví.

Opoledne většinou čtu. Pár knížek jsem si přivezla. Taký se snažím po troškách opravovat ruinu, která je mi domovem. Anebo taky prostě jen tiše existuju.

Přesně jak jsem si kdysi vysnila.

Jak dlouho se ale dá na podobně odlehlém místě přežít, než vám nezbyde nic jiného než se, i kdyby jen na otočku, vrátit do civilizace? V mém případě zřejmě dost dlouho. Věc se má tak – mé zásoby mi, docela bez přehánění, vystačí klidně na několik příštích let. A není to ani žádná metafora, za kterou se skrývá nějaký podfuk.

Mám jen velký štěstí.

Kdysi mi tenhle zapomenutý kout ukázal táta. Vzal nás sem, do bývalého vojenského prostoru, na výlet. Kromě vybydleného domku, který jsem si přivlastnila, se poblíž nachází už jen chátrající ubytovna a pak ještě něco důležitýho – bunkr s oddělenou podzemní spižírnou.

Jeden by předpokládal, že si vojáci při odchodu odvezli úplně všechno, co se odvézt dalo. Včetně jídla. Jenže omyl. Sami byli nejspíš všech těch konzerv, sucharů a fazolí tak přežraný, až je s podivem, že do lesního špajzu nehodili na rozloučenou pár

granátů. Zbylo tu po nich všechno. A mě prošlé jídlo nezastraší: kdesi jsem četla, že když se trvanlivý potraviny uchovávají správně, vydrží i stovky let. Nejednou už takhle objevili med z Egypta, který se dal bez obav jíst i tři tisíce let od doby, kdy jej včelaři stáčeli. Oproti tomu je pár dekád u mých pokrmů jak nic.

Za tu dobu, co jsem v prázdnostech, jsem vypožorovala, že se u mě obrátil poměr stížností a vděku. Už několikrát jsem se přistihla, jak děkuju za to, že mě nepotkává žádná pohroma. Nemocí se ani nebojím, jelikož ty se, jak známo, šířej jen mezi lidma. A od těch jsem dostatečně daleko. Jediný, na co bych si snad mohla stěžovat, je občasný fyzický nepohodlí. Chybí mi sprcha. Gumičky do vlasů. Kafe. A teplo. To nejvíc. Teď v únoru to pociťuju víc než kdy jindy.

Voda v potoce je poslední dny děsivě ledová (občas musím rozbít vrstvu ledu, abych se k ní vůbec dostala) a pomalu mi začíná docházet dříví. Přesně tomu jsem se přitom snažila už od podzimu předejít. Ze svých vycházek jsem se pokaždé vracela s náručí plnou klacků, na místě je lámala přes koleno a rovnala vedle boudy. A nezdálo se jich málo. Nemám sekýru ani pilu. Už od začátku jsem tak závislá jen na tom, co kdy spadne tam shora, z temných korun, nad kterými se převaluje nekoenečná peřina mraků. Jenže skoro všechno je pryč.

Nejvíc mě nedostatečné zásoby mrzí po nocích, kdy mě zima probudí. Vlezlý mráz na mě dotírá ze všech stran, celá se klepu, nad pusou mám páru, tváře mě zebou a je těžký rozpoznat, jestli jsem se neocitla v některém z těch svých snů, ze kterých už bych se nemusela probudit.

Zima je ovšem pokaždý natolik přítomná a skutečná, že moje pochyby pošle k ledu. Zaspat se téměř nedá. A tak většinou dlouho zírám na rám s prázdným plátnem, který z protější zdi odráží světlo měsíce.

I teď v noci mě budí klendra. Před očima se mi mihne několik záblesků. Zimní bouřky jsou tady v pustině obvyklý, což o to. Ostrý světlo mě ale nečekaně vrátí tam k vodě, kde jsme

kdysi dávno nocovali s tátou a Markem. Do pohraničí, jehož osud otce vždycky tak fascinoval.

Dramatický jarní výjev obživne, jako by se tu ti dva měli zhmotnit. Píchne mě u srdce. Nevracím se k té vzpomínce dobrovolně. To ona stála na začátku všeho. To kvůli ní jsem tady, v ledový prázdnotě.

Znovu se zableskne a do oken se opře víchr, co mě ze Suedet vrátí zpátky do pustiny. Čelo mi orosí studenou pot, těžce oddychuju a pomalu rozlepím víčka. Zářivě zelenou, modrou a nakonec i šedivou tak vystřídá výhled na bělostné plátno.

To poprvé naplno upoutá moji pozornost. Chtěla bych se ho dotknout. Naklonit ho proti světlu. Zjistit, proč je tak neobydlený.

Nemůžu z něj spustit oči. Vlastně na něj zírám tak upřeně, jako by se přibližovalo. Jako bych se s každou další úvahou o trochu nadzvedla i s postelí a posunula k němu. Brzo zbejvá jen kousek. Bílá už je na dosah. Pulzuje mi před očima. Zima mi ale nedovolí sebemenší pohyb. Výhled se mi navíc začne slejvat s tmavým okolím a já si připadám k smrti unavená. Nedokážu s tím bojovat.

Za zvuku skučícího větru mě nakonec plátno celou pohltí a znova usínám.

Druhej den se vydám najít trochu dříví, co by mi pomohlo s nepohodlím. A dokud mi večer nakukuje měsíc do místnosti, snažím se jeho světlo využít ke čtení. Už po několikátý se prokousávám skrz *Quo Vadis*. Tuhle knížku čtu vždycky, když se potřebuju uklidit před vlastníma myšlenkama. Užívám si, jak mě spolehlivě přenese daleko od všeho. Není to přitom nijak zvlášť jednoduchý čtení. Člověk se musí soustředit na tu strohost. Na tu roztodivnou melodii vyprávění, která je tak vzdálená a přitom naléhavá, jako to uměl jen Sienkiewicz.

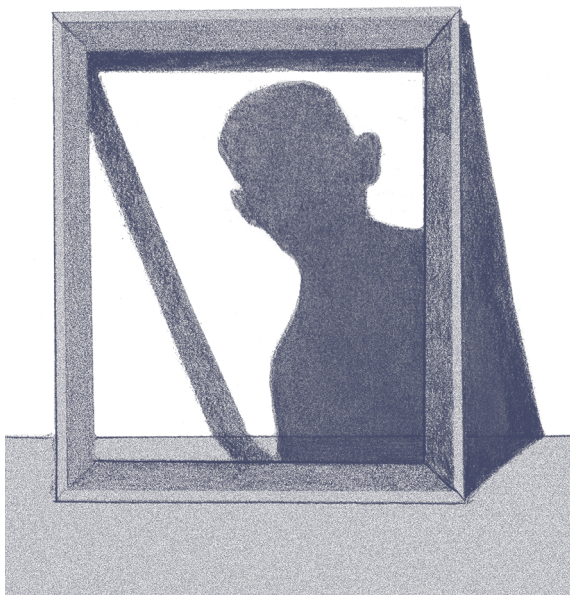
Jakmile se Nerova příběhu dostatečně nabažím (tentokrát mi to zabere hned několik hodin), naposledy přiživím kamna trochou dříví a zahrabu se do postele.

Aniž si to přeju, vracím se v noci znovu k rybníku u lesa.

Zas mě bodne u srdce, když zahlídnu všechno, co jsem chtěla nechat minulosti, a zas mě probudí zima. Tentokrát ještě neodbytnější než kdy dřív.

Sleduju obraz naproti, a i když se venku tentokrát neblýská, bílá výseč mě láká intenzivněji než včera. Jestli se odkopu, vychladne mi postel, opakuju si v duchu. Zvědavost mě ale poprvé skutečně přemůže.

Pomalou se vysoukám ze spacáku a udělám pár nejistých kroků k protější stěně. Z dřevěného rámu koukají dírky a rezivělé skoby, které drží zaprášené plátno na místě. Vezmu ho do ruky a stejně, jak jsem si včera představovala, ho lehce nakloním. Čekám, že se na něm objeví tahy štětcem nebo vybledlé obrysy, jakékoli pozůstatky původního obrazu.

Nic.

Povrch je dokonale hladký, neporušený a sterilně bílý. Snad zažloutlý. To se v tom šeru těžko určuje.

Ještě chvíli rám obtahuju zmrzlými prsty. Neubráním se pocitu zklamání.

Kašlu na to, pokusím se znovu zabrat. Na bělostný odraz měsíčního světla už nechci zírat, a tak plátno sundám ze stěny a otočím. Vtom se však ve světle měsíce zaleskne pár velkých, tmavých očí.

„Was denn? Habe ich Sie erschrocken?“

Rozbuší se mi srdce.

„Entschuldigung, haben Sie mich anders vorgestellt? Habe ich mich verwandelt?“

Pustím plátno na zem, jako by rám žhavil, a skočím do postele.

Obraz se zakymácí, zvrátí a poslušně opře o zeď. Obě oči na mě teď hledí docela zpříma. Zdají se trochu přísné. Možná smutné a zakřiknuté. Poznala bych ho všude: tu zvláště pohlednou tvář s nízkým čelem, elegantním účesem i lehce odstátýma ušima.

Co jen tu dělá?

Zírám na něj jak na zjevení a u toho přemýšlím, jak mu svojí lámanou němčinou odpovím, že ničemu nerozumím. A že jsem se musela už dočista zbláznit.

„Promiňte. Hovořila byste raději česky?“

Několikrát zamrkám a promnu si oči.

Obličej z plátna nemizí.

„Nechtěl jsem vás vylekat.“

V češtině zní jeho hlas docela jinak, dojde mi. Měkčeji.

„Nic se nestalo...“ vypravím ze sebe potichu po dlouhý pauze.

„To jsem rád. Už dlouho jsem neměl příležitost s kýmkoliv promluvit. O vás přitom vím od chvíle, kdy jste dorazila.“

„Opravdu?“ ptám se pořád zaskočeně. Nechápu, že jsem na jeho hru přistoupila.

„Opravdu. Nemějte mi to za zlé, ale... Zprvu jste si příliš nelámala hlavu s tím, jestli náhodou vaše počínání není poněkud...“

hlasitější. Ovšem to není důvod k mrzutosti. Jsem vám za společnost vděčný.“

„Jak vám můžu říkat?“ odváším se.

Tvář na plátně sklopí zrak. „Je to v naší situaci důležité?“ odpovídá otázkou.

„Nechám to na vás. Jen mi připadá, že se jménem má všechno o něco přesnější tvar. A to by ve vašem případě možná ničemu neuškodilo.“

„Moc toho ze mě nezbylo, že?“ pousměje se. „Co kdybyste mě nazývala jednoduše K.? To by mi vyhovovalo.“

„Ká?“ ujišťuju se.

Tvář kývne bradou. Lehce a možná i trochu ostýchavě.

„Dobrá tedy. Těší mě, pane K. Já jsem Šárka.“

„Také mě těší, mladá dámo.“

Trochu se na posteli napřímím. Už se tolik nebojím.

„Byl jsem tu sám celou věčnost a neviděl nic jiného než tmu. A to doslova. Ať už mě k mému trestu zírat do zdi odsoudili z jakéhokoliv důvodu, byla to, zcela bez nadsázky, hotová muka. Vidět opět měsíční světlo... tento dům... vaši tvář... je mi požeňnáním. Mohu se vás zeptat, co vás sem přivedlo?“

Je mi ho líto, jestli je mu požeňnáním, že vidí zrovna mě, můj zvadlej a zanedbanej obličej. Promlouvá ke mně ovšem s takovou přesvědčivostí, že už mi ani nepřipadá divný, že sedím na posteli a odpovídám vybledlému obrysu člověka, co zní jak sto let stará knížka.

„Vy jste byl celou tu dobu... *vzhůru*?“ zajímá mě.

„Ano,“ sklopí pohled.

„Páni. A víte, že já jsem si myslela, že už mi nepomůže nic než právě tohle nekonečný osamění?“

Oči se teď na mě podívají naléhavěji. Pan K. váhá, jestli se může doptat na podrobnosti. Jestli to nepůjde proti jeho morálce a přesvědčení.

Nakonec se odhodlá.

„Promiňte mi tu neurvalost, ale... Vy hledáte pomoc? Tady?“

„Už to tak vypadá,“ přikývnu s prodlevou. „Jenže je tu jedna potíž.“

„Hm?“

„Nevím, jak na to.“

Pan K. semkne rty – přesně tak, jako to sama dělávám v okamžiku, kdy si vlastně nejsem jistá, jestli to, co se chystám říct, chce ten druhý slyšet.

„To se skutečně jeví jako překážka. Chcete si o tom promluvit? Svěřit se?“

Po chvílice rozmýšlení souhlasím.

Oči na mě teď hledí ještě intenzivněji. Dával mi čas.

„Potřebovala jsem úteč, nalézt klid,“ osmělím se, „oprotit se od jistých věcí, který mi z myšlenek dělaly želé, co se roztřásl pokaždý, kdy jsem se je jen pokusila přijmout jako pravdu. Znáte ten pocit taky? Já v něm žiju. A po několika měsících v pustině už si nejsem jistá, jestli mi samotná izolace bude k něčemu stačit.“

Uvědomuju si, že to zní neurčitě. Ať se ale snažím jakkoliv, víc ze sebe nedostanu.

„Pozoruhodné. Zřejmě vím, jak vám poradit. Můžu?“

„Prosím. Jen do toho.“

„Dobře. Aniž bych vás chtěl jakkoliv uvádět do rozpaků, použiju vaše vlastní slova. Možná by ve vašem případě ničemu neuškodilo, pokud oněm věcem, o kterých se bojíte mluvit, dáte jméno. Teprve pak se totiž odrazíte z místa. Věřte mi.“

„Asi máte pravdu. Už tak dlouho je celá ta záležitost něčím, na co nechci myslet, že mi mezitím dost možná začala unikat její pravá podstata.“

„Vidíte? Tak jí dejte tvar. Klidně hned.“

Přemlouvát se nenechám. Přesto mi chvíli trvá, než znovu promluví.

„Tak jo. Jde zkrátka o to, že... mi někdo ublížil.“

Oči mě ponoukají k dalšímu vyprávění.

„Někdo, na kom mi obrovsky záleželo, mi vzal důvěru ve všechno, co pro mě kdy mělo smysl. Připravil mě o důvěru v budoucnost. V lidi. Vzal mi bratra. A nejspíš i matku.“

Pan K. se zamyslí.

„To zní dočista jako nějaké antické drama.“